

مهاجرت اتباع شوروی به ایران

(۱۳۱۷-۱۲۹۷) ش

ایران به عمل آید. اکثریت قریب به اتفاق این اسناد، موید مهاجرت غیرقانونی اتباع روسیه به ایران در طول سال‌های ۱۲۸۸ - ۱۳۱۷ ش. می‌باشد. این نقل و انتقال در ابعاد وسیعی که شامل کل منطقه آذربایجان، گیلان و مازندران و بعضاً خراسان بوده، به وقوع می‌پیوسته است. وسعت این ناحیه، که تقریباً تمامی مرز شمال و شمال غربی کشورمان را شامل می‌شود، مانع از نظارت دقیق و جلوگیری از هجوم بی وقفه مهاجرین روس بوده است. مسلماً این مساله راه را برای سوء استفاده باز می‌گذاشته، به طوری که اکثر مهاجران با کمک عده‌ای قاچاقچی که در مرز - عموماً نواحی رود ارس و امتداد سرحدات - فعالیت می‌کردند، خود را به ایران می‌رساندند. این قاچاقچیان با اخذ مبالغی به عنوان رشوه حاضر می‌شدند مهاجران را از خاک روسیه به ایران و یا بالعکس عبور دهند؛ حتی عده‌ای از ماموران مرزی و متصدیان گمرکات، این قاچاقچیان را می‌شناختند^۱ و شاید در این مساله ذی نفع نیز بودند و سعی می‌کردند از این فعالیت‌ها چشم‌پوشی کنند.

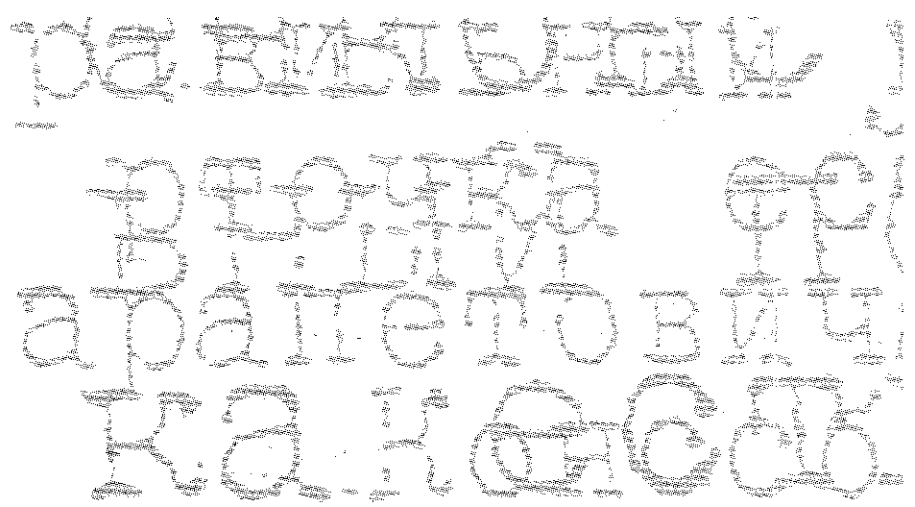
تقسیم بندی مهاجران:

در یک نگاه کلی می‌توان مهاجرت‌های سیاسی، مذهبی، اجتماعی و اقتصادی را از

مساله مهاجرت و پناهندگی، بدیده‌ای قدیمی است. از دیرباز، اتباع شوروی به کشورهای همسایه خود و گاهی به کشورهای غیر همسایه به صورت قانونی و غیر قانونی، مهاجرت کرده، درخواست پناهندگی می‌کردند. این مهاجرت‌ها زمانی به صورت گروهی و زمانی نیز محدود و انفرادی صورت می‌گرفته است. هر زمان که جنگی در می‌گرفت و متعاقب آن مرگ و میر ناشی از جنگ و بیماری و قحط و غلا بروز می‌کرد، و یا آن هنگام که بروز حوادث اجتماعی از جمله انقلاب‌ها و تغییر حکومت‌ها، عرصه را بر مردم تنگ می‌کرد و امکان فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی و اقتصادی را از آنها می‌گرفت، سیل مهاجرت مردم عادی و ناراضیان از حکومت جدید به طرف سایر کشورها سرازیر می‌شد.

ایران نیز از این تحولات بی‌نصیب نبوده و از دیرباز به عنوان کشوری که هم مهاجرپذیر و هم مبداء مهاجرت بوده، ایفای نقش کرده است. با نگاهی کلی به مجموعه اسناد دولتی موجود در خزانه سازمان اسناد - تحت عنوان مهاجرت و پناهندگی اتباع بیگانه در ایران - می‌توان دریافت که مبداء بخش عمده این مهاجرت‌ها، دو کشور همسایه ایران (روسیه و عثمانی) در منطقه شمال و غرب می‌باشد. در این جا سعی شده بررسی کوتاهی از مهاجرت اتباع روسیه به

مهاجرت این افراد به سادگی صورت نمی‌گرفت و دولت روسیه پس از مذاکرات بسیار، راجع به «وضعیت زندگانی در ایران و شرایط آن» و به خصوص با تذکر این نکته که «ملکی که در خاک اتحاد جماهیر شوروی زیست می‌کنند داخل در شاهراه ترقیات جدید شده و منتفت شدند که حیات جدید را خود آنها مطابق قوانین کار ترتیب خواهند داد و [می‌دانند و می‌فهمند]^{۱۶} که رو به ترقی و تعالی هستند».^{۱۷} آماده برای صدور اجازه‌نامه می‌شد. به خصوص که آنها موظف به ارائه تصدیق‌نامه‌ای از جانب دولت ایران، مبنی بر تعهد دولت در واگذاری اراضی جهت کشت نیز بودند.^{۱۸} در اسناد مربوط به مهاجرت جمعی مالاکان‌ها به ایران، به مساله مفید بودن و وجود آنها در امر زراعتی ایران اشاره شده است.^{۱۹} و مشخص نیست که چگونه وجود عده زیادی خارجی - به خصوص با وجود درگیری‌هایی که با مردم بومی داشته‌اند^{۲۰} - در شهرهای مختلف - و مشکلاتی که برای اسکان و تغذیه این افراد به چشم می‌خورده، می‌توانسته به حال دولت و امر زراعت مفید واقع شود؟

در مورد هویت این مهاجران، در بیشتر اوقات تردید وجود داشت، به طوری که چون تعداد آنها زیاد بود، امکان رسیدگی کافی و جامع و کامل در موردشان عملی نبود و در نتیجه عده‌ای در اصل جهت جاسوسی و گاهی نیز به عنوان مبلغ مرام بالشیوکی به ایران آمده فعالیت می‌کردند.^{۲۱} مجموعه دستوراتی که به نایب‌الحکومه‌های جزء از طرف نظمی صادر شده و اشاره می‌کند که «... از فرقی که اخیراً در روسیه و قفقاز تشکیل شده و می‌خواهند افکار خود را در ایران بسط دهند ... باید قویاً جلوگیری و عمال مسلحه آنها را ... به مرکز اعزام دارند...»^{۲۲} موید این ادعاست.

اسکان مهاجران :

به طور کلی مقررات ویژه‌ای جهت اسکان مهاجران وجود نداشت و آنها مجاز بودند در هر نقطه که می‌خواهند اقامت کنند. البته به منظور اینکه این اشخاص موقع ورود به شهرها قبل از اجرای بازجویی - که به صورت کلی و جهت جلوگیری از حمل اسلحه، قاچاق و تعیین هویت صورت می‌گرفت - متفرق نشوند، چندین باب کاروانسرا و حیاط تعیین شده بود که تا پایان بازجویی در آن محل باقی بمانند. ولی چون عده وارد شده منحصر به یک دسته و یا عده معینی نبود تا به سرعت بازجویی آنها خاتمه یابد و به طور مرتب و متوالی عده دیگری از مرز وارد می‌شدند، به ناچار این گروه در وضعیت نامساعدی به سر می‌بردند که همین عامل باعث بروز بیماری و موجب تنگدستی این افراد می‌شد

صحیح از تعداد مهاجران می‌شد.^۱ به این عده باید کلبیانی را اضافه کرد که به خیال رفتن به فلسطین از روسیه به ایران وارد می‌شدند تا از طریق قونسولگری انگلیس ویزای مهاجرت به فلسطین را تهیه کنند. تاخیر در صدور ویزا، اقامت طولانی آنها را در ایران موجب می‌شد، که خود باعث بروز مشکلاتی می‌گردید.^۲

۲- مهاجرت‌های مذهبی : بروز درگیری میان ارامنه و مسلمانان و خونریزی‌هایی که به سبب اختلافات مذهبی و قومی به وجود می‌آمد، باعث شد گروه زیادی از مسلمانان، از نواحی ایروان، بادکوبه و نخجوان به سوی ایران حرکت نمایند.^۳ به این گروه می‌توان مسلمانان ایرانی‌الاصل را اضافه کرد که بیشتر در نواحی قفقاز ساکن بودند و عریضه‌هایی در مورد این که «... شوروی‌ها بر ایشان مسلط شدند و روز به روز ظلم‌های فراوان و شکنجه‌های بی‌پایان نموده، هر دمی اسمی گذاشته، املاک و اموال را غصب و بی‌سبب و بی‌جهت اهالی بی‌تقصیر را حبس و بعد قتل می‌نمودند...»، به دولت ارائه داده، درخواست صدور تذکره و فراهم آوردن تسهیلات لازم جهت اقامت می‌کردند.^۴

۳- مهاجرت‌های اجتماعی : اکثر افرادی که مرتکب جنحه و جنایت می‌شدند برای فرار از مجازات‌های احتمالی، ترجیح می‌دادند از کشور متبوعه خویش خارج شده به ممالک دیگر پناه ببرند، کلانتران مرزی و نظمی‌ها، این قبیل مهاجران را شناسایی کرده در صدد تعقیب آنان برمی‌آمدند و در صورت دستگیری به کشور مقابل تحویل می‌دادند.^۵

۴- مهاجرت‌های اقتصادی : آب و هوای مناطق شمال و غرب ایران از نظر حاصلخیزی خاک و وجود آب کافی جهت زراعت و تغذیه موجب مهاجرت جمعی از طوایف روسی به ایران می‌شد. اسکان این طوایف که اکثراً جمعیت زیادی را شامل شده^۶ و زراعت‌پیشه بودند، مساله ساده‌ای نبود. نیاز به زمین زراعتی باعث می‌شد که دولت در صدد فروش زمین‌های «خراب بی‌صاحب» به این افراد برآید.^۷

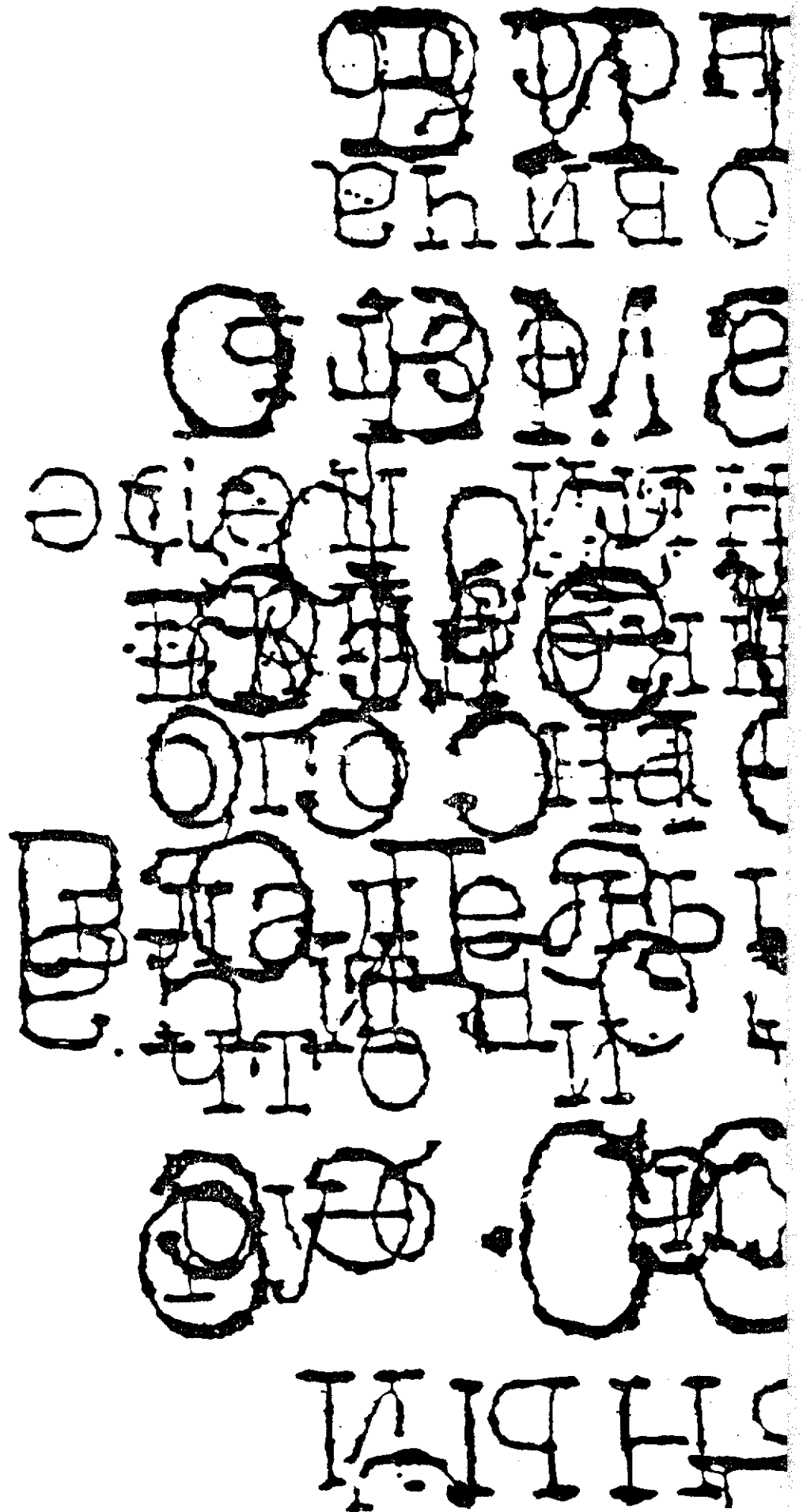
یکدیگر تفکیک کرد.

۱- مهاجرت‌های سیاسی : تعداد زیادی از اتباع روسیه که جلای وطن می‌کردند از جمله افرادی بودند که بنا به دلایل سیاسی قادر به ادامه اقامت در کشورشان نبودند. انقلاب ۱۹۱۷ روسیه موجب تحولات بسیار، در ساختار سیاسی جامعه روسیه شد. این تحولات از یک سو به نفع طبقه طرفدار انقلاب و از دیگر سوی به زیان گروه‌های مخالف بود. سربازانی که حاضر به انجام خدمت زیر پرچم بالشویکی نبودند، در اولین فرصت تقاضای پناهندگی می‌کردند.^۸ پناهندگی این سربازان، بهانه لازم را جهت تجاوز ماموران شوروی به داخل خاک ایران فراهم می‌کرد. آنها در تعاقب سربازان فراری به نواحی مرزی تجاوز کرده، گاهی اوقات ساکنان سرحد و یا «چوپان‌هایی که مشغول تغذیه گوسفندان خود بودند»^۹ را (شاید به عنوان گروگان!) با خود می‌بردند.^{۱۰}

در این بین خلبانانی بودند که به بهانه «سختی وضعیت روسیه»، «تیرباران‌های بدون محاکمه» و این که «هیچ‌گونه اطمینانی برای کسی باقی نمانده»، در صورت امکان به اتفاق خانواده‌هایشان، به ایران می‌آمدند.^{۱۱} دولت روسیه برای تحویل گرفتن این عده از مهاجران به مقابله به مثل متوسل می‌شد. بدین گونه که اشرار ایرانی دستگیر شده در روسیه را در ازای بازگرداندن این سربازان به ماموران ایرانی تحویل می‌دادند.^{۱۲} تغییر رژیم روسیه، گروه زیادی از ارامنه و آسوری‌های ساکن در این مناطق را نیز ناراضی کرد. این گروه به دلیل تضییقاتی که برایشان به وجود آمد، به ناچار دست به مهاجرت زدند.

مشکلی که در راه صدور تذکره برای این گروه وجود داشت، این بود که خیل عظیمی از ارامنه، تذکره‌های خود را پس از دریافت در ازای مبالغی به دیگران می‌فروختند و باز مجدداً تقاضای تذکره می‌کردند. این مساله دولت ایران را در برابر معضل بزرگی قرار داده بود. صدور تذکره مجدد، کار را هم برای مهاجران و هم ماموران ایران مشکل می‌کرد و مانع از ارائه آمار

و گذشته از این ماموران شهربانی را وادار می‌کرد تا به منظور جلوگیری از هرج و مرج و احياناً درگیری با مردم و یا دزدی توسط آنها به طور متناوب از کیفیت رفتار و طرز عمل آنها اطلاع حاصل نمایند.^{۳۳} اسکان این مهاجران و درگیری‌هایی که به دلیل افزایش تعداد آنها به وجود می‌آمد دولت را مجبور کرد دستور جلوگیری از مهاجرت اتباع روس را صادر کند. شرحی که از تشکیلات کل نظمیه مملکتی به اداره کل تذکره در ۷ آبان ۱۳۰۹ نوشته شد، موبد این مطلب است: «... لازم است به مامورین نظمیه ولایات سرحدی رمزاً دستور موکد داده شود که به هیت اشخاصی که به عنوان مهاجرت به ایران می‌آیند، رسیدگی و دقت کامل به عمل بیاورند و اگر در میان آنها، افراد روس باشند از ورود روس‌ها ممانعت کنند و هر گاه اتفاقاً در جزو سایر مهاجرین وارد شوند و بعد معلوم شود که روس هستند از همان نقطه که هیت روسی آنها تشخیص داده شده است، فوراً به خاک روسیه عودت داده شوند... در مرقومه فوق‌الذکر بدون هیچ‌گونه قید و شرطی دستور داده شده است مهاجران به محض این که معلوم شود روس هستند فوراً به خاک روسیه عودت داده شوند...»^{۳۴} در پی اجرای این دستور «ماموران ایرانی چند نفری را که به خاک ایران پناهنده شده بودند اعاده دادند» ولی این فراریان توسط ماموران شوروی تیرباران شدند و این قضیه - عودت پناهندگان - در پاریس و ژنو، هیاهویی بر ضد ایران ایجاد کرد. به دنبال این مساله «مجمع مهاجران قفقاز» تصمیم گرفت موضوع فراریان را در محافل جامعه ملل و کمیسیون مربوطه مطرح، و نتایجی به نفع جمعیت مزبور بگیرند. به این معنی که موسسه مخصوص مهاجران توجهی به حال آنها نموده، برای آنها که به ایران پناه آورده و در زحمت هستند مخارج و معاش برقرار کنند، ولی با مساعی حسین علاء در ژنو، مجمع مزبور از این امر چشم پوشید.^{۳۵} باگذشت چند سال از این جریان، جهت بهبود وضعیت مهاجران در ۸ تیر ۱۳۱۷ در جلسه هیأت وزیران تصمیم گرفته شد: «کمیسیونی در تهران مرکب از نمایندگان وزارت مالیه، وزارت امور خارجه، وزارت داخله و اداره کل شهربانی در وزارت داخله تشکیل گردد. وظیفه این کمیسیون عبارت بود از: اولاً - اطلاعات لازمه از کمیسیون‌های متشکله در شهرستان‌ها نسبت به عده و وضعیت اشخاص از حیث تخصص و غیره تحصیل نموده و با مذاکره با وزارت خانه‌های مربوطه، از قبیل طرق - صنعت و اداره کل فلاح، برای هرکس به فراخور استعداد آنها کار معین نماید. ثانیاً - برای پرداخت هزینه این اشخاص از قبیل هزینه

مسافرت یا اگر به کلی بی بضاعت باشند، مساعده مالی موقتی تا پیدا شدن کار و اگر مریض باشند برای هزینه معالجه آنها تصمیم لازم اتخاذ نموده به کمیسیون های متشکله در ولایات ابلاغ کند. در شهرستان های مشهد، رشت و تبریز کمیسینی مرکب از استاندار، رئیس مالیه و رئیس شهربانی و رئیس شیر و خورشید سرخ محلی تشکیل شود. وظیفه این کمیسیون رسیدگی به وضعیت مهاجرینی که وارد می شوند می باشد.^{۲۶}

تعدادی از مهاجرانی که با وجود سختی های بسیار در ایران ساکن می شدند با مشکل تامین معاش و نداشتن کار روبه رو بودند و برای گذراندن زندگی خود به ناچار دست به تکدی می زدند.^{۲۷} گاهی نیز با غارت بازار و دکاکین موجبات وحشت اهالی را فراهم و با بسته شدن دکاکین باعث فتنه و آشوب شهر می شدند.^{۲۸}

زمانی نیز «... به تصور این که با تغییر مذهب ممکن است تسهیلاتی در زندگانی خصوصی خویش تحصیل کنند، به قبول دین اسلام مبادرت می ورزیدند»^{۲۹} لذا برای کمک به این مهاجران - روسی و ایرانی - تصمیم گرفته شد شیر و خورشید سرخ به وسیله شعب خود در مرکز و شهرستان ها مبادرت به جمع آوری اعانه نماید. همچنین در بانک ملی حسابی به نام «حساب کمیسیون مهاجرین» باز شد تا سایر کمک ها را دریافت کند.^{۳۰} ولی چون تنها جمع آوری اعانه برای آنها کفایت نمی کرد، تامین کار مناسب بیشتر مورد توجه قرار گرفت.^{۳۱} به مهاجرینی که در ایران موفق به پیدا کردن کار نمی شدند اجازه داده می شد به صورت تحت الحفظ به نواحی سرحدی (از جمله بغداد) اعزام شوند تا بتوانند معاش خود و خانواده شان را تامین کنند^{۳۲} و جهت بهبود وضع تغذیه مهاجران ترتیبی داده شده بود که به هر فرد میزان معینی مواد غذایی داده شود.^{۳۳}

مشکلات ناشی از ورود مهاجران:

همان گونه که اشاره شد گروهی از این مهاجران به دلیل مشکلات سیاسی و مخالفت با رویدادهای سیاسی روسیه به ایران آمدند. این گروه در نواحی سرحدی ایران ساکن شدند. وجود این عده در مرز و برخورد مداوم آنها با مخالفینشان در سرحد - خاک روسیه - منجر به درگیری هایی می شد. این عده حتی شب ها به طور قاچاقی به خاک روسیه رفته اموال مردم را غارت می کردند، ماموران شوروی نیز به ظاهر از ماموران سرحدی ایران اموال مسروقه را مطالبه می کردند، و حتی افرادی را تحریک کرده تا در روستاهای مرزی ایران مقابله به مثل کنند. این

مساله باعث رعب و وحشت اهالی سرحدی می شد و به علاوه به بهانه دستگیری این افراد به داخل خاک ایران رفت و آمد کرده، موجبات هرج و مرج و بی نظمی را فراهم می ساختند.^{۳۴} افزون بر این ایرانیانی که در مجاورت مهاجران زندگی می کردند از معاشرت با آنها خشنود نبوده، با نوعی کینه به آنها می نگریستند، به خصوص آرامنه و آسوری ها به دلیل احساسات مذهبی متضاد با مسلمانان، بیشتر در معرض این بدبینی قرار داشتند.^{۳۵}

تعداد مهاجران:

طبق آمار موجود در اسناد، در سال ۱۲۹۷ ش. تعداد ۶۸۲۰ نفر اتباع روسیه با کشتی خود را به ایران رسانده اند، که از این تعداد ۶۳۲۲ نفر مسلمان، ۲۹۱ نفر روس و ۲۰۷ نفر ارمنی بودند.^{۳۷} این آمار طی ۲۰ سال (از ۱۲۹۷ تا ۱۳۱۷) به شرح زیر تغییر می یابد.

سال	تعداد مهاجرین	شهر
۱۳۱۷	۱۸۹۴۲	بندر بهلوی
۱۳۱۷	۹۸۸۸	حلفا
۱۳۱۷	۲۰۶	گرگان
۱۳۱۷	۸۹۵	باجگیران و لطف آباد
	۲۹۹۳۱	جمع کل

• اصل: ۲۹۸۲۱

این رقم در سال ۱۳۱۸ به ۵۲۴۷۱ نفر، در استان های آذربایجان و گیلان می رسد.^{۳۸} از بررسی اختلافی که نسبت به تعداد مهاجران در سال ۱۳۱۷ تا ۱۳۱۸ وجود دارد، می توان پی برد که علی رغم مشکلات ناشی از نبودن کار و عدم تامین معاش، تعداد مهاجران و معاودین همچنان رو به افزایش بوده است.

همچنین از ۱۲۹۷ تا ۱۳۱۶ تعداد ۱۰۹ کیلیمی که عبارت از ۲۹ مرد، ۲۵ زن ۲۴ پسر و ۳۱ دختر بودند نیز به این مناطق آمده، ساکن شدند.^{۳۹} در خاتمه تذکر این نکته لازم است که با وجود تعداد زیادی اسناد مربوط به مهاجران و تسهیلات رفاهی برای آنها، در هیچ کدام از این اسناد، به مساله بهداشت، وجود محلی جهت قرنطینه و معاینه آنها از نظر ابتلاء به بیماری های مسری، در سرحدات و حتی داخل شهرها، اشاره ای نشده است. این مساله می تواند به این صورت مطرح شود که یا به طور کلی مراقبت های پزشکی وجود نداشته و یا به حدی ناچیز و کم اهمیت بوده که ذکری از آن به میان نیامده است.

سند شماره ۱

رأبرت اداره تلگرافی دولت علیه ایران از ساری

- تاریخ ۱۳ صفر ۱۳۲۷ نمرة ۱۸۴۰

به حمدالله امنیت برقرار و چند روز است که متصل باران می بارد از قرار مذکور چند نفر از روسها که برای رعیتی به مازندران آمده و پاره ای در نارنج باغ و پاره ای هم در سمسکنده زراعت می نمایند با گاری به ساری آمده در سر قبرستان امامزاده عبدالله چند نفر طفل آنها را تسمخر نموده، یک نفر از روسها بچه ای را دنبال می کند. یک نفر روضه خوان جلوگیری نموده، روسها روضه خوان را می زنند مردم اجماعی کرده، روسها را دور می نمایند. اوک نام یک شلیک هوایی می کنند. مردم عقب می روند و روسها مراجعت می نمایند فعلاً حکومت واگنط مشغول استنطاق هستند. حبیب الله

سند شماره ۲

[رونوشت نامه شهردار و بخشدار سرخس به ایالت خراسان، شماره ۱۰۶۰ مورخه ۱۸۶ شهریور ۱۱۷]

ایالت خراسان - رونوشت نامه شهردار و بخشدار سرخس، شماره ۱۰۶۰، مورخه ۱۷/۶/۱۸۶ عنوان - دو روز قبل یک نفر از سربازهای شوروی با اسب و تفنگ و نارنجک فراراً به نوروزآباد سرخس آمده و به گمرک شاهنشاهی پناهنده می شود که از نوروزآباد او را به سرخس نزد آقای کلاتر مرز فرستاده اند و فعلاً در شهربانی سرخس تحت نظر است و از فراری که شهربانی که به اتکاء اظهار کدخدای نوروزآباد گزارش داده و رونوشت گزارش شهربانی سرخس لفاً تقدیم گردید و حضوراً هم کدخدا در بخشداری عنوان نمود، همان شب آن روز هشت نفر مامورین شوروی مسلماً به تعاقب سرباز پناهنده مزبور به خاک شاهنشاهی تجاوز نموده به نوروزآباد آمده اند و دو نفر از رعایای نوروزآباد را با خودشان به خاک شوروی برده اند. شهردار و بخشدار سرخس. وثیق.

سند شماره ۳

[گزارش اداره کل شهربانی به وزارت داخله، نمرة ۱۸۲۹۲ تاریخ ۳۰ مرداد ۱۶/۱۶] محرمانه وزارت داخله اداره کل شهربانی تاریخ ۱۶/۵/۱۶، نمرة ۱۸۲۹۲، محرمانه.

معمولاً مهاجرین کیلیمی شوروی که از مرز عشق آباد از راه غیر مجاز بدون گذرنامه و سند تابعیت به کشور شاهنشاهی وارد می شوند از مشهد به کرمانشاهان اعزام و با صدور لسه پاسه از طرف شهربانی آن جا و اخذ ویزا از قونسولگری انگلیس به فلسطین عزمیت می نمایند و بدین وسیله از اقامت آنها در کشور شاهنشاهی جلوگیری می شود - به طوری که شهربانی

کرمانشاهان گزارش می‌دهد اخیراً از سفارت انگلیس به قونسولگری آنجا دستور داده شده است به واسطه انقلاب در فلسطین^۴ از صدور ویزا نسبت به مهاجرین مزبور خود داری شود و به قرار معلوم تا رفع غائله فلسطین به آنها ویزا داده نخواهد شد فعلاً عده‌ای از این قبیل مهاجرین در کرمانشاهان متوقف و بلا تکلیف بوده و اقامت و تجمع آنها در نقاط مرزی مقتضی نخواهد بود. متمنی است قدغن فرمائید از هر اقدامی که در این خصوص به عمل خواهد آمد این اداره را مستحضر نمایند. [امضاء] رئیس اداره کل شهربانی - سرباس مختاری

سند شماره ۵

[راپورت ژنرال قونسول، تفلیس به وزارت خارجه، نمرة ۳۸۱۰ مورخه ۲۹ اسفند ۱۳۰۴] وزارت امور خارجه، سواد راپورت ژنرال قونسول تفلیس - نمرة ۳۸۱۰ مورخه ۲۹ اسفند ۱۳۰۴، اداره قونسولگری تفلیس با اصل نمرة ۳۷۵. بعد العنوان

(تو خاوری) نماینده مالاکانها چهار روز قبل با یک نفر دیگر به جنرال قونسولگری آمده راپورت مسافرت خود را به ایران و اقدامات در ایران را به شرح ذیل داد:

من با سه نفر دیگر نماینده طایفه مالاکانها به تبریز رفته با آقای امیر لشکر ملاقات نموده ایشان اول در حق ما سوءظن داشتند بعد که مطمئن شدند اجازه دادند ما به ارومیه رفتیم، در ارومیه املاک خراب بی صاحب زیاد است دو فرسخی شهر املاک ۸۰۰ طناب ملک اسمعیل خان است که فعلاً برای شروع به کار ما خیلی خوب است. اسمعیل خان قرار کرد من طنابی دوازده تومان به شما می‌فروشم حتی حاضر شد در سر قسط سه ساله بول بگیرد و بعد ما می‌توانیم املاک دیگری هم بخیریم از آنجا برگشته به تبریز رفتیم [....] را به ایروان مراجعت داده، دو نفری به طهران رفتیم، دو مرتبه در وزارت خارجه خدمت وزیر امور خارجه رسیدیم وزیر به ما مهربانی کرد و گفتند چون ما با دولت شوروی دوست هستیم در صورتی که آنها به شما اجازه مهاجرت و ترک تابعیت را بدهند، ما شما را می‌پذیریم، و اگر بخواهید در قزوین و همدان به شما املاک خالصه بدهیم، خریدن هم لازم نیست. اما چون در ارومیه ما املاک خالصه نداریم و مال مردم است باید خرید. ما برگشتیم و مصمم شدیم که همان در ارومیه خریداری کرده، کوچ نمائیم. همین که به ایروان رسیدیم به مسکو رفته در یک مجلس ریگف رئیس الوزراء و چی چرین که وزیر مالیه و داخله که با هم بودند ما را قبول کردند. چی چرین به ما اول خیلی نصیحت داد که چرا کوچ می‌کنید [؟] ما معایب کار خود را گفتیم به

ما وعده داد که راست است قدری سخت است ولی عنقریب درست و خوب می‌شود ولی ما تصمیم خود را تکرار کردیم بعد قرار شد به ما اجازه بدهند به ۱۵۰۰۰ جمعیت مالاکان اعلامیه بدهیم که یک مجلس از منتخبین در تفلیس درست کنیم و مشورت کنیم در صورتی که در آن میتینگ همه رای دادند حکومت شوروی هم به ما اجازه بدهد، ولی چی چرین گفت بعد از آن میتینگ در صورتی که شما کاغذی از دولت ایران در دست داشته باشید که به شما جا و محل داده است ما مضایقه نکرده به شما اجازه کوچ می‌دهیم (یک مراسله هم در همین زمینه در دست داشت که کپی و ترجمه آن لفاً تقدیم می‌شود). ما تا ۲۵ روز دیگر میتینگ را تشکیل و یقین داریم همه رای خواهند داد و آن وقت باز من با یکی دو نفر به ایران می‌رویم که کار را تمام کرده قرار کوچ را بدهیم و مخصوصاً از شما خواهش داریم که این راپورت را به وزارت جلیله طهران و آقای امیر لشکر تبریز برسانید که بدانند ما مشغول کاریم. جنرال قونسولگری به ملاحظه این که این طایفه فلاح بسیار عالی و اخلاقاً هم بسیار آرام و بی اذیت هستند بهتر می‌دانست که در مراکز مملکتی جایی را انتخاب نمایند. زیرا در سرحدات بهتر است که عشایر و طوایف سلحشور منزل داشته باشند و به همین ملاحظه، فرمایش حضرت وزارت پناهی را تائید و خاطر نشان کرد که در همدان و کرمانشاهان یا مازندران هم آب و هوا مطابق میل شما و هم املاک خالصه است که می‌توانید بدون خریداری کشت نمائید. ولی آنها همان ارومیه را مناسبتر می‌دانند و قرار شد در دفعه دیگر که بعد از میتینگ به ایران می‌آید، تجدید نظری در انتخاب نقطه نمایند. به هر حال در صورت موفقیت یک خدمت بزرگی است، زیرا این جمعیت مهم نه تنها قطعه‌ای را آباد می‌کردند بلکه اسباب سرمشق و تعلیم سایر فلاحین ایران شده آنها را هم بیدار و آشنا به اسلوب فلاحت جدید خواهند کرد.

عبدالرحیم مفتاح

سند شماره ۶

صورت اسامی مهاجرین شوروی

طبق گواهی کاشفی و عبدالکریم مامورین دایرة ۱ اداره کار آگاهی چون بی بضاعت بودند برای هزینه راه به نه نفر نامبرده در بالا به هریک چهار ریال پرداخته شده است. رسدبان ۱ افخمی ۱۷/۱۱/۱۳ [در حاشیه آمده]: منبع فوق الذکر با حضور اینجانب کاشفی پرداخته شد. [امضاء]

سند شماره ۷

[نامه استاندار استان چهارم به وزارت داخله، شماره ۶۳۵۱ تاریخ ۵ شهریور ۱۳۱۷]. وزارت داخله، استان چهارم، شماره ۶۳۵۱، تاریخ ۱۳۱۷/۶/۵

وزارت داخله

برای این که مهاجرینی که از روسیه می‌آیند عادت به کمک پیدا نکنند و تبیل و مفت خور بار نیابند از وقتی که سر این مهاجرین باز شده و هر هفته سی و چهل الی پنجاه نفر آنها وارد رضائیه می‌شوند سپرده‌ام آنها را بلافاصله به کار می‌گمارند آنچه صنعت‌گر و پیشه‌ورند به پیشه و صنایع خود که در هر شهری البته هست وامی داریم و آنچه زارعند فوراً برای آنها محل زراعت فکر کرده به وسیله مالکین به دهات می‌فرستیم و آنچه فعله و حاملند به کارهای عملگی که فعلاً در این شهر زیاد است مشغول می‌کنیم به طوری که تاکنون هر چه آمده‌اند برای آنها وضع ثابتی برقرار شده و هیچ‌یک از آنها یک روز هم سرگردان نمانده‌اند. به عقیده بنده، این رویه بهتر از رویه جمع‌آوری اعانه برای آنها است. ما به فرض که عده‌ای هم شکسته و ناتوان در میان آنها باشند لامحاله کسی را متکلف آنها باشد دارند آن شخص که به کار گماشته شد نان این شکسته را هم خواهد داد. ولی در خوی و مهاباد جمعیت شیر و خورشید سرخ آنجا که به وسیله افسرهای لشکری اداره می‌شود اعانه‌ای جمع‌آوری کرده‌اند و چون خارج از کار بنده بود، اظهار عقیده‌ای در این باب نکردم.

[امضاء] استاندار استان چهارم

سند شماره ۸

[گزارش فرمانداری اردبیل به وزارت داخله، تاریخ ۱۵ شهریور ۱۳۱۷]

ردیف	نام و شهرت	پدر	مبلغ تحویلی	محل امضاء
۱	سوسیل میکان جوی	واسلی	۲	[محل انگشت]
۲	علی جان	جوگی	۲	
۳	ایوان برگو	نیگت	۲	
۴	یودی برگو	نیگت	۲	
۵	ایوان سیلیرانف	وارخالوید	۲	
۶	گریگوری گوردین	استپان	۲	
۷	صابر جان مصطفایی	سلیمان	۲	صابر جان
۸	میخائیل پورسف	ایوان	۲	
۹	واسلی فازیف	ایوان	۲	
			۳۶ ریال	

وزارت داخله، استانداری سوم، فرمانداری اردبیل، تاریخ ۱۵ شهریور ۱۳۱۷.

معتوفاً به دستور شماره ۵۹۶۰ تاریخ ۱۷/۶/۱۴ دایره به حضور در اداره شهرستانی راجع به ترتیب اعانه مهاجرین بی بضاعت و اسکان آنها، طبق مفاد صورت مجلس مورخه ۱۷/۶/۱۴ پرونده در اداره فرمانداری و دستور آقای رئیس شهرستانی اطلاعاتاً عرض می شود دیروز ۱۷/۶/۱۴ ساعت پنج بعد از ظهر در اداره شهرستانی حاضر و به تعیین آقای حقی رئیس کلانتری مرکز و نماینده شهرستانی و آقای امیر قاسمی نماینده مالیه مدرسه قدیم جامع معاینه و محل نامبرده فعلاً دارای ۲۴ باب اطاق مناسب و تمیز بوده و قرار گردید به طوری که در کمیسیون متشکله در اداره فرمانداری اتخاذ تصمیم شده مهاجرین سکونت نمایند و امروز ساعت ۸ صبح نیز در اداره شهرستانی حاضر و با حضور نماینده مالیه و شهرستانی در قسمت ترتیب اغذیه غیره مهاجرین مذاکره و به نفع آن نظریه صادر شد و جهت حسن انتظام داخلی و این که تعداد سکونت یافته گان و آنهایی که به اطاق خود اعزام می شوند معلوم گردید و همین طور اغذیه ای که به مصرف می رسد در دفتر معینی قید و اسناد از روی مدارک تنظیم گردد قرار شد که یک نفر مامور باسواد از اداره شهرستانی در محل نامبرده گماشته شده و قبوض اغذیه را امضاء و تحویل به اشخاص را مباشرت و تصدیق نماید.

به هر نفر بالغ ذکوراً کان او ۱ نان ۱ کیلو

بهاء ۴۰ ریال

اناثاً روزانه جای ۱۴ استکان بهاء ۲۰

ریال

پنیر و غیره بهاء ۲۰ ریال

نفت و غیره بهاء ۲۰ ریال جمعاً ۱/۲۰

ریال

به هر نفر نابالغ نصف هزینه فوق

مراتب اطلاعاتاً گزارش گردید.

محل امضاء

پانویس ها:

۱- در کمیسیونی که به منظور رسیدگی به وضعیت مهاجران در ۱۳۱۷ تشکیل شد (شرح آن خواهد آمد)، ارتش و اداره کل شهرستانی، شرح مبسوطی راجع به انواع مهاجران و پناهندگان ارائه داده اند که شامل موارد زیر می شود:

الف. مهاجرین و عائله آنها [افراد خارجی که به ایران می آیند]

ب. معاودت کنندگان و عائله آنها (منظور ایرانیانی هستند که [سال ها قبل] به ممالک خارجه عزیمت نموده و بعد مراجعت می نمایند)

ج. پناهندگان

د. تبعیدی ها و عائله آنها

ه. تحت نظری ها

و. زندانی ها و عائله آنها
ز. عائله اعدای ما.

اسناد وزارت کشور (که از این پس به صورت ک. مشخص می شوند) کد ۲-۱۵-۲۳ آلبوم ۲۵۱ پاکت ۴۵۱۳. و چون اسناد موجود بیشتر در ۳ مورد اول موجود بود، به ناچار تنها همین ۳ گروه مورد بررسی قرار گرفته اند. لازم به تذکر است که معاودین - با این که ایرانی الاصل بودند - به این دلیل جزو مهاجرین قرار گرفته اند که معمولاً ۲ یا ۳ نسل قبل به خارج از ایران سفر کرده و در اصل جزو اتباع آن کشور (روسیه) به حساب می آیند، ولی به دلایلی که ذکر خواهد شد، مجدداً مجبور به بازگشت به ایران شده اند.

۲- سند شماره ۱۶

۳- اسناد نخست وزیری (از این پس به صورت ن مشخص می شوند). کد ۱۰۲۰۱۶- راپرت نظمی تبریز به وزارت داخله، مورخه ۱۳۰۸/۹/۳۰ نمره ۱۴۶۵/۱۵۶۳ پاکت ۵۰۵۰.

۴- نامه وزارت داخله به ریاست وزراء، تاریخ ۱۱ بهمن ۱۳۰۶ نمره ۱۰۱۱۲۲ ک. آلبوم ۲۵۲ پاکت ۲۵۴۵.

۵- ک. آلبوم ۲۵۱ پاکت ۴۵۱۳

۶- سند شماره ۲

۷- تلگراف از خراسان به وزارت داخله، تاریخ ۲۲/۷/۱۳۰۹ نمره ۱۱۰۳ ک. آلبوم ۲۵۲ پاکت ۴۵۴۶

۸- همان

۹- ک. آلبوم ۲۵۴ پاکت ۴۵۵۸. جهت صدور تذکره و تابعیت از دولت ایران، پنج سال اقامت متوالی در یک نقطه و تائید شایستگی افراد مورد نظر از طرف دولت، ضروری بوده است. گزارش وزارت امور خارجه به نخست وزیری بدون شماره و تاریخ، ن. ۱۰۲۰۱۶- پاکت ۵۰۴۶

۱۰- سند شماره ۳

۱۱- راپرت اداره کل تشکیلات نظمی مملکتی به وزارت داخله، تاریخ پنجم دی ۱۳۰۸، نمره ۱۴۸۸/۱۳۷ ک. آلبوم ۲۵۲ پاکت ۴۵۳۵. همچنین درخواست صدور تذکره قزلباش مهاجر روسی از دولت ایران، ک. آلبوم ۲۵۴ پاکت ۴۵۵۹

۱۲- عریضه مهاجرین قفقازی مقیم قراجه داغ، تاریخ ۱۳۰۹/۱/۲۰ نمره ۱۴۰۹/۱۷/۲۰، مورخه ۱۰۲۰۱۶- پاکت ۵۰۲۸.

۱۳- سند شماره ۴. همچنین راپرت کارگذاری خراسان به وزارت امور خارجه، تاریخ ۸ صفر ۱۳۲۸، نمره ۴۱۳ ک. آلبوم ۲۵۳ پاکت ۴۵۳۹.

۱۴- به عنوان مثال طایفه مالاکان های شوروی یا جمعیتی در حدود پنج هزار نفر به ایران آمدند. سواد راپرت ژنرال قونسول تفلیس نمره ۷۲۸ تاریخ ۱۱ قوس ۱۳۰۳، ن. ۱۰۲۰۶- پاکت ۵۰۴۹.

۱۵- سند شماره ۵

۱۶- در اصل می داند و می فهمد.

۱۷- ترجمه مراسله رئیس کمیته اجرائیه مرکزی اتحاد جماهیر شوروی مورخه ۲ فوریه ۱۹۳۶ نمره ۳۸۱۸.

۱۸ و ۱۹- همان

۲۰- سند شماره ۱

۲۱- نامه وزارت داخله به ایالت آذربایجان تاریخ ۳ دلو ۱۳۰۱، نمره ۶۱۶۹ راپرت اداره تذکره خوی، تاریخ

۲۸ قوس ۱۳۰۱، نمره ۲۵۱ ک. آلبوم ۲۵۳، پاکت ۴۵۴۲.

۲۲- دستورات ایالت گیلان و طالش به نایب الحکومه های جزء بدون شماره و تاریخ، ک. آلبوم ۲۵۴ پاکت ۴۵۵۲.

۲۳- نامه فرمانداری تبریز به وزارت داخله، تاریخ ۱۳۱۷/۸/۱۹ شماره ۱۲۹۷۶/۱۵۱۷۳ ک. آلبوم ۲۵۱، پاکت ۴۵۱۳.

۲۴- راپرت وزارت امور خارجه، تاریخ ۷ آبان ۱۳۰۹ نمره ۱۲۵۵/۸۱۰، ن. ۱۰۲۰۱۶- پاکت ۵۰۲۹.

۲۵- همان

۲۶- تصویب نامه وزارت داخله، تاریخ ۱۳۱۷/۴/۹ شماره ۴۲۷۸ ک. آلبوم ۲۵۱، تاریخ ۲۳۰۱۵-۲۰، این کمیسیون به امور معاودین ایرانی که سال ها قبل به شوروی مهاجرت کرده بودند و مجدداً به ایران بازمی گشتند نیز، رسیدگی می کرد.

۲۷- همان

۲۸ ک. آلبوم ۲۳۰۱۵-۲۰، پاکت ۴۵۵۲.

۲۹- گزارش حکومت گیلان و طالش به وزارت داخله، تاریخ ۱۳۱۳/۶/۱۷، نمره ۹۲۳۲ ک. آلبوم ۲۳۰۱۵-۲۰، پاکت ۴۵۱۳.

۳۰- سند شماره ۶

۳۱- سند شماره ۷ همچنین تلگراف حکومت زنجان به وزارت داخله، مورخه ۱۳۰۹/۸/۱۷، نمره ۱۱۹۸ ک. آلبوم ۲۳۰۱۵-۲۰، پاکت ۴۵۲۳.

۳۲- راپرت لشکر شمال غرب - مورخه ۱۳۰۷/۶/۲۹، نمره ۳۶۱۱، ن. ۱۰۲۰۱۶- پاکت ۵۰۴۹.

۳۳- سند شماره ۸

۳۴- راپرت اداره کل تشکیلات نظمی مملکتی به وزارت داخله، تاریخ ۵ دی ۱۳۰۸، نمره ۱۴۸۸/۱۳۷ ک. آلبوم ۲۳۰۱۵-۲۰، پاکت ۴۵۳۵.

۳۵- ک. آلبوم ۱۵۰۲۳-۲۰، پاکت ۴۵۲۳.

۳۶- در اسنادی که ملاحظه شد، آماری مربوط به قبل از این تاریخ موجود نبود.

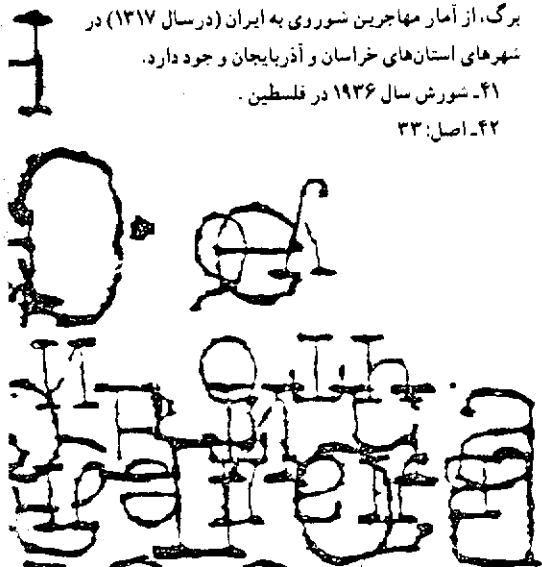
۳۷- سند شماره ۹

۳۸- گزارش کمیسیون مرکزی مهاجرین به وزارت داخله، تاریخ ۱۳۱۷/۵/۳، بدون شماره، ک. آلبوم ۲۳۰۱۵، پاکت ۴۵۱۳.

۳۹- همان. در اسناد موجود، پرونده ای با بیش از ۲۳۰ برگ، از آمار مهاجرین شوروی به ایران (در سال ۱۳۱۷) در شهرهای استان های خراسان و آذربایجان وجود دارد.

۴۰- شورش سال ۱۹۳۶ در فلسطین.

۴۱- اصل: ۳۳

سند شماره ۹

صورت اسامی کشتی‌ها و عده مسافرین وارده به خاک ایران در یک ماهه برج تور یونیتشیل ۱۲۹۷

ملاحظات	عده ارمنی	عده روس	عده مسلمان	اسم کشتی	تاریخ ورود		نمره ردیف
					ساعت	برج	
	-	-	۵۶	گسسه	۸ ساعت	اول تور	۱
سالدات بی سلاح و ارامنه بازن و بچه و تاجر بودند جلوگیری شد مراجعت کردند.	۶۲	۷	۸	ترکمن	۸	۲	۲
	۲۵	۱۰۰	-	بارن بخت	۹	۳	۳
	-	۵	۱۰۰	امروس	۸	۴	۴
	-	-	۴۰۰	اولتا	۷	۴	۵
	-	-	۳۲	علی یوف	۷	۵	۶
محافظة پست	-	۳	۶۰۰	ترکمن و افریکا	۱۱	"	۷
	-	-	۲۶۴	غلامرضا و نیکلا	۱۲	"	۸
	-	-	۴۵۰	اموال بروکن	۱۲	۹	۹
بدون اسلحه	-	۲۶	۶۴	علی حسین	-	۹	۱۰
سالدات مسلح	۷	۳	۸۰	ترکمن	۳	۹	۱۱
بازن و بچه	۳۰	-	۲۵۰	نیکلا، اتو	۵ و ۲	۱۲	۱۲
	-	-	۲۵۰	حاج [ ]	"	"	۱۳
	۲۵	-	۴۵۰	خرتیوف	۳	۱۴	۱۴
	-	-	۷۵	ترکمن	"	"	۱۵
	-	۹	۱۰۰	علی حسین	۳	۱۵	۱۶
سالدات‌های مسلح جلوگیری قرار داده رجعت نمایند.	-	۲۵	۶۰	باتوم - آبر	-	"	۱۷
	-	-	۵۰۰	افریکا	۷	۱۶	۱۸
	-	-	۳۰۰	محمدشاه	"	"	۱۹
	-	-	۶۰۲	نیکلا	"	"	۲۰
	-	۵۵	۳۹	پست	۴	۱۸	۲۱
	-	-	۶۰	اولینا	۹	۱۹	۲۲
۶ نفر سالدات ۸ نفر اخراجی [ ] ۸ عملجات	-	۲۲	۱۰۰	ترکمن	۳	۲۳	۲۳
	-	-	۵۰۰	پر شامنی	"	"	۲۴
	۸	۱۴	۲۸	آبر	-	۲۵	۲۵
	-	-	۴۰۰	نیکلا	۶	۲۸	۲۶
سالدات محافظ پست - ارامنه بازن و بچه	۵۰	۲	۵۲۴	صمد [ ]	"	۲۹	۲۷
	-	-	۸	اتو	"	"	۲۸
	-	-	۲۲	علی حسنی	۳	۳۱	۲۹
جمع کل ۶۸۲۰	۲۰۷	۲۹۱	۶۳۲۲	۲۹ کشتی			۳۰

راپورت اداره انکشافی دولت علیه ایران

کجالبه نیست برقرار و چند وقت در مصدق باران میسباید
 از قرار مذکور چند نفر از رو سهام برای تعمیر کار در باران آمد و باران
 در خارج باغ و پارک هم در سبکده رغبت فیمای باگاری باران
 در سبکده استان اما مراد و عبدالله چند نفر طفل آنها را تسخر نمود
 در رو سهام که در در شبان کنه کنه رو صه جوان جلوه گیر نمود
 رو صه جوان را اینده مردم هم که در رو سهام را در زمین او انکاشم
 بر سبکده بود که مردم هم که در رو سهام را در زمین او انکاشم
 ششتر مطابق اینده

۱۳۳۸

شماره (۱)

اداره .....

ایالت خراسان

دو دولت نام هر طرف شماره ۱۰۰۰ مورخه ۱۳۰۱ / وزارت اداره که اصل آن به شماره ..... ثبت شد

عنوان: هر روز قمر بنی هاشم از سر بانه نور در بانه نور و قمر بنی هاشم از سر بانه نور در بانه نور

سر خوش آمدید و بیکرک شانت هم بنامند میوه هر از نور در بانه نور اورا سر خوش

نزد آقا سر کله تر مرز فرستاده اند و در بانه نور در بانه نور سر خوش است

دینار خردار بیکرک شانت در بانه نور که خدا در بانه نور در بانه نور در بانه نور در بانه نور

و در دولت گزارش شهر بانه نور سر خوش است که عدم بودید و شهر بانه نور

در بانه نور خردان نمود همان که امروزه شهر بانه نور در بانه نور در بانه نور

تبعاً سر بانه نور بنام هر روز بیکرک شانت هم بنامند میوه هر از نور در بانه نور اورا سر خوش

در هر روز از بانه نور بنام هر روز بیکرک شانت هم بنامند میوه هر از نور در بانه نور اورا سر خوش

ر د دولت برادر صبر

هر روز از بانه نور بنام هر روز بیکرک شانت هم بنامند میوه هر از نور در بانه نور اورا سر خوش

هر روز از بانه نور بنام هر روز بیکرک شانت هم بنامند میوه هر از نور در بانه نور اورا سر خوش

بتاریخ ۳۰/۱۰/۱۳۰۲

نومره
۱۸۲۹۲
ضمیمه

وزارت داخله

اداره .....
.....

دایره .....
.....

موضوع .....
.....

اداره کل شهربانی

بخانه

در دست دهنه

تعمیر
کلیه

معمود بمبارین کلیر کودوی در عرض آباد در راه غیر مجاز بدون گذرنامه
وارد میزند در همه بکرتان اعزام بصدور نامه از طرف برتانی که در دست

لکس نفیض غریب نیاید بدین سبب ذراقات آنها در کورتا بر علو میزند - در دست

بطوریکه شهربانی که در آن گذرگاه سید به اجراء از سفارت لکس تونو کور ای و در دست

و این است لکس در همه در دست بمبارین فرورد خود داری بود و بعد در دست

و این داده بکتاب شد و بعد از آن در کورتا در کورتا در دست

تعمیر آنها در راه و غیره تعمیر کرده است در کورتا در دست

این اداره در تعمیر شده است در اداره کل شهربانی

.....
.....

برای سه روز اول و اولی
۱۳۰۲

۱۳۰۲
۱۳۰۲

وزارت کشور
اداره کل شهر بانی

شماره	مورخه	رونوشت نامه
		اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی کلانتر مرزی اتحاد جماهیر شوروی در ریختر قهقهه ۲۵ سامبر ۱۹۴۱ شماره ۲۳۴۲ قهقهه

کفیل شهر بانی محمد آباد آقای مدیر

در ۲۴ سامبر ۱۹۴۱ یک عدد از اتباع شوروی عبارت از یازده نفر که مرتکب جرم جنائی شده اند و اندر مزد ولتی رانقصر (تجاوز) کرده و با ایران رفته اند به نظر بمذاکره ای که این جانب در ۳۰ اکتبر ۱۹۴۱ با آقای خوشنود رئیس محترم شهر بانی محمد آباد در محمد آباد نموده ام از شما خواهشمندم مقرر فرمائید اشخاص نامبرده در صورت محسوس ماورین این جانب تحویل شوند. از تطایح اقدامات خود در این خصوص خواهش دارم بنده را مستحضر نمائید. با تقدیم احترامات کلانتر مرزی اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی - در ریختر قهقهه (مازور - یاور) لسکوئف -

اداره: **وزارت امور خارجه**
شماره: ۲۸۱۰ مورخه: ۱۹ آگست ۱۳۲۵

تبت شد: ۲۷۵

نوع: (۱)

در تهران

دختران و خانهاى دولت كه از شيخ فرزند
مستوفى دولت مى باشد، كه در تهران و در خارج از
کشور در مقامات دولتي و دولتيه و در
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه

اداره: **وزارت امور خارجه**

سواد: **مورخه: اصل آن بشماره**

نوع: (۱)

مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه
مقامات دولتي و دولتيه و در مقامات دولتي و دولتيه

نوعه (۱)

وزارت امور خارجه محمده

اداره

نوعه (۱)

وزارت امور خارجه محمده

اداره

نیت شد

وزارت که اصل آن بشماره اداره

موضوعه

نوعه

سواد

نیت شد

وزارت که اصل آن بشماره اداره

موضوعه

نوعه

سواد

سند شماره ۵

دولت به مرتبه مرتبه به دولت محترم به منظور احوال
 امور و تنظیم بر طرفین اولی من اولی من اولی من
 اولی من اولی من اولی من اولی من اولی من
 اولی من اولی من اولی من اولی من اولی من
 اولی من اولی من اولی من اولی من اولی من

دولت به مرتبه مرتبه به دولت محترم به منظور احوال
 امور و تنظیم بر طرفین اولی من اولی من اولی من
 اولی من اولی من اولی من اولی من اولی من
 اولی من اولی من اولی من اولی من اولی من
 اولی من اولی من اولی من اولی من اولی من

۳۳-۵

نمونه (۶)

اداره

وزارت امور خارجه

سواد ... شماره ... مورخه ... وزارت که اصل آن بنمرة ... ثبت شد اداره

Handwritten text in Persian script, likely a diplomatic document or letter. The text is partially obscured by a large circular watermark or stamp on the right side.

حکومت اسیر به تاریخ ۱۳۱۱

نام دولت	پر	سوزن	نمونه
کویت	دایره	۴	
عاجان	چونگر	۴	
ایران	نیت	۴	
ایران	نیت	۴	
ایران	دارخارمید	۴	
گورگور	تین	۴	
ایران	سند	۴	
ایران	ایران	۴	
ایران	ایران	۴	

۳۶

طبق کلام و کلام و کلام
چون به لغت بودند بر ایستاده به
ایستاده چهارده
۱۳۱۱/۱۲

مستوفی الفکر، حضور انجمن
برداختن
مستوفی

بتاریخ ۵ مرداد ۱۳۱۶

وزارت داخله

امتحان چهارم المثلث
ادارات پیشه
شماره ۱۰۰
اداره المثلث
شماره ۱۰۰
اداره المثلث
شماره ۱۰۰

برای سنجیدن میزان آشنایی و تسلط بر مباحث
مدرسه که در سیرت و تاریخ و جغرافیا و
پس از آنکه در این امتحان شرکت کرده و
در شهر و بیست و هفت را میسر آید و در
برای آنکه در این امتحان شرکت کرده و
نمونه و در این امتحان شرکت کرده و
و چون صلاح است که در این امتحان
بابت نمره در این امتحان

بابت نمره در این امتحان

۵۴۲۹۸
۱۷/۶/۱۳
۱۷/۶/۱۳

وزارت داخله

معاونت استانداری - سوم

فرمانداری اردبیل

دو نوشت

تاریخ ۱۵ مهر ۱۳۱۷

شماره ...

۵۹۶۰ دارم حضور در اداره تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن
 در این سفر صورت منسوخ ۱۷۹۱۲۱۳ روز در اداره و در دست آمان زمین بنای اطفال عنین بود
 و روز ۱۴ در ۱۷ ساعت پنج بجای در اداره تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن
 ابرق سی نایند، مال مدرسه قدیم سید جامع مسافه و کمال آن درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن
 و قرار گردید بطریق در کسین تفریح در اداره تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن
 نیز در اداره تهرانی حافر و با حضور نایند مال و تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن
 مخرج وجهه منسوخ و یکم تربیت اطفال و معارف و کمال آن و کمال آن درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن

بر تهرانی ذکر اطفال (در زمان اردلان)

۳۰	۳۰	۳۰	۳۰
۳۰	۳۰	۳۰	۳۰
۳۰	۳۰	۳۰	۳۰
۳۰	۳۰	۳۰	۳۰

معماری ۳۰ مایل

بر تهرانی نصف نرسه قوت

سند مسلم گوید و منظور اذیت و محبت می رسد در فرعی قیام و تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن
 از ادان تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن و تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن
 و تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن و تهرانی درم تربیت اطفال و معارف و کمال آن

سند شماره ۸

صورت این گنجینه در عهد سید فتح الله خان در اردبیل در کتبخانه کهنه کتبی

ملاحظات	مردودگی	مردودگی	مردودگی	مردودگی	مردودگی		مردودگی
					مردودگی	مردودگی	
	-	-	۵۶	۱۲	۱۲	۱	۱
کتابت ۵ صلیح داران اردبیل و کتب دیگر	۶۲	۷	۸	۸	۲	۲	۲
کتابت کتب از اردبیل و کتب دیگر	۲۵	۱۰۰	-	۹	۳	۳	۳
	-	۵	۱۰۰	۸	-	۴	۴
	-	-	۴۰۰	۷	۴	۵	۵
	-	-	۲۲	۷	۵	۶	۶
کتابت	-	۳	۶۰۰	۱۱	۵	۷	۷
	-	-	۲۶۳	۱۲	۵	۸	۸
	-	-	۴۵۰	۱۲	۸	۹	۹
کتابت	-	۲۶	۶۴	-	۹	۱۰	۱۰
کتابت	۷	۳	۸۰	۳	۹	۱۱	۱۱
کتابت	۳۰	-	۲۵۰	۵	۱۲	۱۲	۱۲
	-	-	۴۵۰	-	۵	۱۳	۱۳
	۲۵	-	۴۵۰	۳	۱۳	۱۴	۱۴
	-	-	۲۵	-	۵	۱۵	۱۵
	۱	۹	۱۰۰	۳	۱۵	۱۶	۱۶
کتابت ۴ کتاب از اردبیل و کتب دیگر	-	۴۵	۶۰۰	-	-	۱۷	۱۷
	-	-	۵۰۰	۷	۱۶	۱۸	۱۸
	-	-	۳۰۰	-	۵	۱۹	۱۹
	-	-	۶۰۰	-	-	۲۰	۲۰
	-	۳۵	۳۹	۲	۱۸	۲۱	۲۱
	-	-	۶۰	۱	۱۹	۲۲	۲۲
کتابت ۸ کتاب از اردبیل و کتب دیگر	-	۲۲	۱۰۰	۲	۲۲	۲۳	۲۳
	-	-	۵۰۰	-	-	۲۴	۲۴
	۸	۱۳	۳۸	-	۲۵	۲۵	۲۵
	-	-	۲۰۰	۶	۲۸	۲۶	۲۶
کتابت ۸ کتاب از اردبیل و کتب دیگر	۵۰	۲	۵۲۴	-	۲۲	۲۷	۲۷
	-	-	۸	-	-	۲۸	۲۸
جمع کل	-	-	۲۲	۶	۲۱	۲۹	۲۹
۶۸۲۰	۴۰۷	۲۲۱	۶۲۲۲	۳۳	۲۱	۳۰	۳۰